61

GEHOORZAAMHEID

AAN DE WETTEN.

EEN PLEIDOOI

VOOR DE

REGTBANK DER PUBLIEKE OPINIE,

DOOR

Th. KLEY,

1e Luitenant-Kwartiermeester bij het Ned. Ind. Leger.

NB. *Indien de uitgave van deze brochure een voordeelig saldo oplevert, zal dit saldo worden aangeboden aan het Weduwen- en Weezenfonds der Officieren van de Landmagt in Nederlandsch Indië.*

'S-GRAVENHAGE,
SUSAN, C.H.ZOON.
1881.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-103

42 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 732/PN-Museum/2010
PNRI - ID : 0010-29675960
ITEM - ID : 010905 2298
Asal : Museum Pusat

VI-603

GEHOORZAAMHEID

AAN DE WETTEN.

EEN PLEIDOOI

VOOR DE

REGTBANK DER PUBLIEKE OPINIE,

IN ZAKE

de niet behoorlijke toepassing van de „Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europesche Officieren der in Nederlandsch-Indië aanwezige Landmagt."

Koninklijk Besluit van 24 November 1859, *No.* 69 (*Indisch Staatsblad No.* 26 *van* 1860.)

DOOR

Th. KLEY,

1e Luitenant-Kwartiermeester bij het Ned. Ind. Leger.

'S GRAVENHAGE,
H. C. SUSAN, C.H.zoon.
1881.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KENW.

„. . . . . .

. . . . . .

En — hebt gij ooit der zwakken recht verkracht, —
Bemantel 't oude kwaad dan niet met nieuwe zonden,
Herstel wat gij misdeedt, ...
En durf het luid verkonden:
HET HEILIG RECHT GAAT BOVEN MACHT!»

[B. ter Haar Bernz.
Aan de Boeren in de Transvaal.]

«Waar door een Opperbestuur bepalingen in het leven «worden geroepen, waarbij aan de uitvoerende macht in «eenige Kolonie de regelen worden voorgeschreven, waar-«naar zij in sommige gevallen heeft te handelen en aan «ieder ingezetene dus in zekere opzichten waarborgen «worden gegeven, dat hij voor willekeurige handelingen «wordt beschermd, daar is het de plicht van hem, aan «wien de uitvoering dezer wetten wordt toevertrouwd, «te waken voor eene zuivere toepassing van de beginselen «in die bepalingen blootgelegd.

«Den waarborg daarvoor, hebben wij, landsambtenaren «bij den Gouverneur-Generaal in den eed door Z.E. in «handen des Konings afgelegd (art. 5 Reg. Regl.), dien «waarborg hebben de Officieren van het Ned. Indische «leger bovendien bij den Commandant van het leger in «zijne volbragte militaire loopbaan.

«Wat kan dan de reden zijn, dat er sedert eenige «jaren aan die waarborgen moet worden getwijfeld; wat «kan de reden zijn, dat sedert eenige jaren wordt afge-«weken van het Koninklijk besluit van 24 November 1859, «No. 69 (Indisch Staatsblad No. 26 van 1860) bevattende «de bepalingen, volgens welke de Europeesche Officieren «van de in Nederlandsch Indië aanwezige landmacht «worden bevorderd en ontslagen enz.»

[Ind. Milit. tijdschrift, twaalfde jaargang, 1881, No. 5, bladz. 505.]

Bovenstaand citaat is het begin van een opstel waarin

eene willekeurige handeling wordt geconstateerd ten opzichte der bevordering van 1sten Luitenant tot Kapitein bij het wapen der Genie en van 2den tot 1sten Luitenant bij dat der Artillerie.

Eene andere, niet minder willekeurige en met den inhoud van het, in het citaat hierboven aangehaalde, Koninklijk besluit strijdige handelwijze zal in de ondervolgende regelen worden aangetoond.

Wij bedoelen: de bij Koninklijk besluit dd. 21 Maart 1877, No. 10, bepaalde herplaatsing (d. i. vooruitschuiving) in de ranglijst der Officieren van de Militaire Administratie, van eenige Luitenants-Kwartiermeester welke, op verschillende tijdstippen vóór 1877, nà bekomen eervol ontslag als Officier van administratie bij de Koninklijke Ned. Marine werden *benoemd* tot 2den Luitenant-Kwartiermeester bij het Ned. Ind. Leger.

Alvorens te bewijzen dat die herplaatsing op geen enkel voorschrift berust en integendeel in strijd is met de «Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-«activiteit stellen van de Europesche Officieren der in «Nederlandsch Indië aanwezige landmagt, (Koninkl. be-«sluit van 24 November 1859, No. 69, Indisch Staatsblad «No. 26 van 1860)» willen we eerst het gewigt aantoonen van die herplaatsing in hare gevolgen voor de herplaatste Officieren zelve en ook voor de overige Officieren der Milit. Adm.

Eenvoudigheidshalve nemen we daartoe een Extract uit de Ranglijst der Officieren van bedoeld dienstvak, zooals die was vóór het oogenblik der herplaatsing en zooals zij door die herplaatsing is geworden.

Lezen we eerst het Koninkl. besluit der herplaatsing:

EXTRACT.
No. 27.

— Extract uit het Register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indië.*

Buitenzorg den 22 Mei 1877.

Gelet op het besluit van 2 Januarij 1877 No. 4;

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 28 Maart 1877, Lett. C, No. 24/712 daarbij ter verdere uitvoering in afschrift aanbiedende 's Konings besluit van den 21 dier maand, No. 10, luidende als volgt:

AFSCHRIFT.
No. 10.

— *Wij Willem III bij de gratie Gods Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, enz. enz. enz.*

Op de voordragt van Onzen Minister van Koloniën van 17 Maart 1877, lett. C, No. 43.

Gelet op onze besluiten van 22 December 1872, No. 20; 14 Maart 1873, No. 22; 27 November 1873, No. 22 en 27 April 1874, No. 48; (1)

Aan
den Kommandant van
het Leger.

---

(1) Het verdient aandacht dat alléén is gelet op de besluiten waarbij de betrokken Officieren waren *benoemd* tot 2den Luit.-Kwartiermeester; op het besluit van 24 Nov. 1859, No. 69, houdende de «Regeling van de bevordering enz.» is *niet* gelet. DE SCHRIJVER.

Hebben goedgevonden en verstaan:

de rangschikking van de na te noemen Officieren der Militaire Administratie van het Leger in *Nederlandsch Indië* vast te stellen als volgt:

de 1ste Luitenant-Kwartiermeester P. D. G. Soetbrood Piccardt. tusschen de 1ste Luitenants H. K. J. van den Bussche en L. H Plas met denzelfden ancienneteitsdatum als laatstgenoemde Officier, d. i. 28 Maart 1873;

de 1ste Luitenant-Kwartiermeester J. E. Jautze tusschen de 1ste Luitenants J. J. Kluijskens en M. Logeman met den ancienneteitsdatum van 16 November 1872;

de 1ste Luitenant-Kwartiermeester J. H. C. Vermeer tusschen de 1ste Luitenants G. A. Trebert en D. Hasselaar met den ancienneteitsdatum van 1 April 1871;

de 1ste Luitenant-Kwartiermeester D. J. van Oosterzee tusschen de 1ste Luitenants C. W. van de Ven en H. C. W. Kogenschot met den ancienneteitsdatum [als officier] van 1 Augustus 1870; en

de 2de Luitenant-Kwartiermeester H. Kits van Heijningen tusschen de 1ste Luitenants W. C. Swaan en J. P. M. van Hengel met denzelfden ancienneteitsdatum (als 2de Luitenant) als laatstgenoemde Officier d i. 10 April 1870.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage den 21 Maart 1877.

(*w. g.*) WILLEM.

De Minister van Koloniën,

(*w. g.*) ALTING MEES.

Accordeert met deszelfs origineel,

De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Koloniën,

(*w. g.*) VAN ALPHEN.

Voor eensluidend afschrift.

De Secretaris-Generaal,

(*w. g.*) VAN ALPHEN.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Is goedgevonden en verstaan:

Van den inhoud dezer Koninklijke beschikking aanteekening te houden.

Extract enz.

Accordeert met voorschreven register.

De Gouvernements-Secretaris,
(*w. g.*) PANNEKOEK.

Voor eensluidend afschrift.
De Chef van het 1e *bureau der*
IIde Afdeeling van het Dep. van Oorlog,
(*w. g.*) VETTER.

1e BUREAU.
No. 4002/B.

— *Batavia*, den 18 Junij 1877.

Afschrift dezes gezonden aan den Onder-Intendant in de 2de Militaire Afdeeling op Java te Samarang om aan al de officieren die door deze regeling eene andere plaats in de ranglijst erlangen voor zooveel noodig van het vorenstaande mededeeling te doen.

De Hoofd-Intendant
der Militaire Administratie,
op last
De Onder-Intendant der 1e *klasse*,
(*w. g.*) NOORDHOEK HEGT.

4e BUREAU.
No. 3266/C.

— *Samarang*, den 27 Junij 1877.

Afschrift dezes ter informatie gezonden aan de H.H. Officieren der Militaire Administratie met verzoek om spoedige door- en terugzending.

De waarnemend Onder-Intendant,
(*w. g.*) RIP.

Voor eensluidend afschrift.
Pelantoengan, den 8 Julij 1877.
De 1e *Luitenant-Kwartiermeester*,
(*w. g.*) KLEIJ.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In de Naam- en ranglijst der Officieren enz. voor 1877, met voorkennis van het Ministerie van Oorlog door J. Noorduijn en Zoon te Gorinchem uitgegeven, zien we:

A. *Vóór de herplaatsing.*

N.B. Data welke bijzondere aandacht verdienen en de namen, enz. van de, bij Koninkl. besluit dd. 21 Maart 1877 No. 10, herplaatsten, zijn met vette letter gedrukt.

Volgnummers in de ranglijst.	NAMEN.	DATUM VAN AANSTELLING. tot 1sten Luit.		tot 2den Luit.	
	1ste Luitenants.				
1	G. H K. Fuhrhop.	19 Febr.	1871	12 April.	1866
2 enz.	enz.				
enz.	enz.				
11	G. A. van Iterson	21 Nov.	1872	15 Jan.	1869
12	H. K. J. van den Pr[illegible]. . .	14 Febr.	1873	15 »	»
13	A. H. Plas	28 Maart	»	11 Maart	»
14	S. van Vuuren.	12 Mei	»	16 »	»
15	C. J. Borel	11 Junij	»	16 »	»
16	G. M. A. Gobée	9 Febr.	1874	17 Junij	»
17	D. H. Löling	26 Maart	»	17 »	»
18	H. F. O. van Cattenburch. . .	17 Junij	»	18 Julij	»
19	H. C. Stokhekker.	17 »	»	19 Aug.	»
20	J. Focke	17 »	»	19 »	»
21	H. F. B. Logeman	17 »	»	29 Octob.	»
22	W. C. Swaan	17 »	»	19 Febr.	1870
23	J. P. M. van Hengel.	20 Aug.	»	10 April	»
24	L. Bendeler.	30 »	»	10 »	»
25	H. D. Tuijnenburg	19 Sept.	»	**26 Julij**	**1870**
26	C. W. van de Ven	30 »	»	**26 April**	**1870**
27	M. P. J. G. Brouwer.	30 »	»	**26 Julij**	**1870**

Volgnummers in de ranglijst.	NAMEN.	DATUM VAN AANSTELLING. tot 1sten Luit.	tot 2den Luit.
	1ste Luitenants.		
28	H. C. W. Kogenschot	30 Sept. 1874	23 Aug. 1870
29	R. W. A. Harmsen	30 » »	10 Sept. »
30	G. A. Trebert	28 Jan. 1875	10 Febr. 1871
31	D. Hasselaar.	28 » »	6 April »
32	G. J. A. Schotman	28 » »	8 Aug. »
33	P. L. Brocx	28 » »	31 » »
34	A. L. G. Gobée	28 » »	11 April 1872
35	C. H. W. Boers	28 » »	8 Julij »
36	A. H. Hartsteen	28 » »	14 Aug. »
37	L. C. van Berg	28 » »	31 » »
38	L. J. A. Verbrugge	23 Febr. »	25 Jan. 1873
39	A. L. Dijkman	19 Mei »	**26 Julij 1870**
40	W. M. de Jong van Lier . . .	19 » »	**13 Aug. 1872**
41	A. P. Kuipers	19 » »	25 Jan. 1873
42	**P. D. G. Soetbrood Piccardt**	**19 „ „**	**1 Maart 1873**
43	**J. E. Jautze**	**26 Junij 1875**	**1 „ „**
44	J. J. Kluijskens.	18 Aug. »	**23 Sept. 1872**
45	**J. H. C. Vermeer**	**18 „ „**	**1 April 1873**
46	Th. Kleij	28 » »	**26 Julij 1870**
47	M. Logeman.	27 Dec. »	**25 Jan. 1873**
48	A. A. C. Harting	27 » »	25 Junij 1873
49	J. Pfanstiehl.	27 » »	18 Aug. 1873
50	B. N. Tuijnenburg	15 Maart 1876	1 October »
51	H. P. G. Munninkhuizen . . .	28 » »	1 » »
52	H. L. Diecke	28 » »	1 » »
53	H. W. G. Wilderink	30 Junij »	**24 Junij 1871**
54	F. L. J. de Jeer	30 » »	1 October 1873
55	P. Brouwer	24 Aug. »	**1 Junij 1873**
56	W. K. M. Hazeu	24 » »	16 October 1873
57	P. A. Jung	26 Oct. »	**23 Sept. 1872**
	2de Luitenants.		
1	N. J. van den Bent	»	1 Novemb. 1873
2	**D. J. van Oosterzee**	»	**1 Dec. 1873**

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Volgnummers in de ranglijst.	NAMEN.	DATUM VAN AANSTELLING tot 1sten Luit.	tot 2den Luit.
	2de Luitenants.		
3	A. van Kaathoven.	»	4 Febr. 1874
4	L. Nauta	»	4 »
5	L. Maurer.	»	4 »
6	T. F. Filet	»	4 »
7	A. D. Cheriex	»	4 »
8	J. P. van der Schaft	»	4 »
9	H. J. Osten	»	4 »
10	C. Kaakebeen	»	4 Maart 1874
11	**H. Kits van Heijningen** . .	»	**1 Mei 1874**
12	R. M. F. A. Kempers . . . enz.	»	7 Novemb. 1874

Verder hebben we de ranglijst van 1877 niet noodig omdat de heer Kits van Heijningen de jongste is der herplaatste Officieren.

Brengen we nu in de bovenstaande extract-ranglijst de veranderingen aan ingev. Koninklijk besluit dd. 21 Maart 1877, No. 10, dan zien we:

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

B. *Na de herplaatsing.*

Volgnummers in de ranglijst.	NAMEN.	DATUM VAN AANSTELLING. tot 1sten Luit.	tot 2den Luit.
	1ste Luitenants.		
1	G. H. K. Fuhrhop	19 Febr. 1871	12 April 1866
2	enz.		
11	G. A. van Iterson.	21 Nov. 1872	15 Jan. 1869
12	H. K. J. van den Bussche. . .	14 Febr. 1873	15 » »
13 (had **42**)	**P. D. G. Soetbrood Piccardt**	**28 Maart 1873**	**1 Maart 1873**
14	A. H. Plas	28 Maart 1873	**11 Maart 1869**
15	S. van Vuuren	12 Mei »	16 » »
16	C. J. Borel	11 Junij »	16 » »
17	G. M. A. Gobée	9 Febr. 1874	17 Junij »
18	D. H. Löling	26 Maart »	17 » »
19	H. F. O. van Cattenburch. . .	17 Junij »	18 Julij »
20	H. C. Stokhekker.	17 » »	19 Aug. »
21	J. Focke	17 » »	19 » »
22	H. F. B. Logeman	17 » »	29 Oct. »
23	W. C. Swaan	17 » »	19 Febr. 1870
24 (had N°. **11** der 2e Lts.	**H. Kits van Heijningen** . .	?	**10 Apr. 1870** was **1 Mei 1874**
25	J. P. M. van Hengel.	20 Aug. 1874	10 April 1870
26	L. Bendeler	30 » »	10 » »
27	H. D. Tuijnenburg	19 Sept. »	**26 Julij 1870**
28	C. W. van de Ven	30 » »	**26 April** „
29	M. P. J. G. Brouwer.	30 » »	**26 Julij** „
30 (had N°. **2** der 2e Lts.	**D. J. van Oosterzee**. . . .	?	**1 Aug.** „ was **1 Dec. 1873**
31	H. C. W. Kogenschot	30 Sept. 1874	23 Aug. 1870
32	R. W. A. Harmsen	30 » »	10 Sept. »
33	G. A. Trebert	28 Jan. 1875	10 Febr. 1871
34 (had **45**)	**J. H. C. Vermeer**.	**? feitelijk 18 Aug. 1875**	**1 April 1871** was **1 April 1873**
35	D. Hasselaar.	28 Jan. 1875	6 April 1871

Volgnummers in de ranglijst.	NAMEN.	DATUM VAN AANSTELLING. tot 1sten Luit.	tot 2den Luit.
36	G. J. A. Schotman	28 Jan. 1875	8 Aug. 1871
37	P. L. Brocx	28 » »	31 » »
38	A. L. G. Gobée	28 » »	11 April 1872
39	C. H. W. Boers	28 » »	8 Julij »
40	A. H. Hartsteen	28 » »	14 Aug. »
41	L. C. van Berg.	28 » »	31 » »
42 (had **43**)	**J. E. Jautze** (*).	**23 Febr. 1875**	**16 Nov. 1872** was **1 Maart 1873**
43	L. J. A. Verbrugge	23 » »	25 Jan. 1873
44	A. L. Dijkman	19 Mei »	**26 Julij 1870**
45	W. M. de Jong van Lier . . .	19 » »	**13 Aug. 1872**
46	A. P. Kuipers	19 » »	25 Jan. 1873
47	J. J. Kluijskens.	18 Aug. »	**23 Sept. 1872**
48	Th. Kley	28 » »	**26 Julij 1870**
49	M. Logeman.	27 Dec. »	25 Jan. 1873
50	A. A. C. Harting	27 » »	1 Junij »
51	J. Pfanstiehl.	27 » »	18 Aug. »
52	B. N. Tuijnenburg	15 Maart 1876	1 Oct. »
53	H. P. G. Munninkhuizen . . .	28 » »	1 » »
54	H. L. Diecke	28 » »	1 » »
55	H. W. G. Wilderink.	30 Junij »	**24 Junij 1871**
56	F. L. J. de Jeer	30 » »	1 Oct. 1873
57	P. Brouwer	24 Aug. »	**1 Junij 1873**
58	W. K. M. Hazeu	24 » »	16 Oct. 1873
59	P. A. Jung	26 » »	**23 Sept. 1872**
	2de Luitenants.		
1	N. J. van den Bent	»	1 Nov. 1873
2	A. van Kaathoven.	»	1 Dec. »
3	L. Nauta	»	4 Febr. 1874
4	L. Maurer	»	4 » »
5	T. F. Filet	»	4 » »
6	A. D. Cheriex	»	4 » »
7	J. P. van der Schaft.	»	4 » »
8	H. J. Osten	»	4 » »
9	C. Kaakebeen	»	4 Maart »
10	R. M. F. A. Kempers . . . . enz.	»	7 Nov. »

(*) De heer JAUTZE was bij Koninklijk besluit dd. 21 Maart 1877 *niet* alhier geplaatst, maar zes plaatsen lager tusschen KLUYSKENS en KLEY, van die plaats is J. echter bij Koninklijk besluit dd. 20 September d. a. v. No. 20 nogmaals herplaatst tusschen VAN BERG en VERBRUGGE met datum van aanstelling tot 1e Luitenant van 23 Februarij 1875.

Bij vergelijking dezer beide extracten-ranglijst ziet men o. a. dat No. 42 der 1ste Luitenants kwam op No. 13, dus 29 nummers hooger;

dat No. 11 der 2de Luitenants kwam op No. 24 der 1ste Luitenants, dat is: 45 nummers hooger;

dat No. 2 der 2de Luitenants kwam op No. 30 van de 1ste Luitenants of 31 nummers hooger;

dat No. 45 der 1ste Luitenants avanceerde tot op No. 34 of 14 nummers hooger kwam.

Die herplaatsingen waren dus wel *zeer gewigtig voor de geheele verdere militaire carrière der herplaatsten;* men bedenke slechts dat op dit oogenblik, 5 September 1881, bijv. de heer Kits van Heijningen reeds sedert 14 Januarij 1879 den Kapiteinsrang bezit, terwijl, ware die herplaatsing niet geschied, die Officier nog op No. 33 der 1ste Luitenants — immers onmiddellijk onder den heer C. Kaakebeen — zou staan; veilig mag men aannemen, dat de heer Kits van Heijningen door de herplaatsing minstens 7 à 8 jaren vroeger tot Kapitein zal zijn bevorderd.

Ook de heer D. J. van Oosterzee is sedert 31 Augustus 1880 Kapitein, terwijl hij zonder de herplaatsing nog op No. 21 der 1ste Luitenants — immers onmiddellijk onder den heer N. J. van den Bent — zou staan; ook deze zal dus wel een jaar 5 à 6 den Kapiteinsrang bekleed hebben op het oogenblik dat de heeren v. d. Bent en Nauta, — tusschen wien hij *vóór* 21 Maart 1877 gerangschikt was, — aan de beurt zullen zijn om tot Kapitein bevorderd te worden.

Het voordeel verder bij benadering aan te geven 'twelk de herplaatste Officieren zullen genieten ten opzichte der bevordering tot hoogere rangen dan dien van Kapitein,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

achten wij niet noodig, trouwens in het reeds aangevoerde is zeker wel al voldoende het gewigt van den genomen maatregel voor de herplaatsten aangetoond.

En van welk belang is die herplaatsing voor de carrière der *niet* herplaatsten?

Men oordeele en raadplege voorgaande extracten-ranglijst, men ziet dan:

dat alle Luitenants, welke vóór de herplaatsing boven den heer Kits van Heijningen stonden tot en met A. van Kaathoven, ... 1 nummer zijn teruggegaan v/m N. J. van den Bent tot en met Th. Kleij . . . 2 nummers » »
dat J. J. Kluijskens . . . 3 » is »
v/m A. P. Kuipers t/m L. J. A. Verbrugge . . . . . 5 » zijn »
v/m L. C. van Berg t/m D. Hasselaar . . . . . 4 » » »
v/m G. A. Trebert t/m H. C. W. Kogenschot . . . . 3 » » »
v/m M. P. J. G. Brouwer t/m J. P. M. van Hengel . . 2 » » »
v/m W. C. Swaan t/m A. H. Plas . . . . . 1 nummer » »

Dat bij een klein korps Officieren, als dat der Militaire Administratie, die achteruitzettingen zeer gewigtig zijn zal ieder beseffen; men bedenke slechts dat bijv. de Kapitein-Kwartiermeester M. P. J. G. Brouwer, die, zooals hierboven is aangeduid, slechts 2 nummers is teruggegaan, van 27 Mei 1879 tot 31 Augustus 1880, op No. 1 heeft gestaan als 1e Luitenant; die Officier zou dus, *ware de herplaatsing der Oud Marine Officieren niet geschied*,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ruim 15 maanden eerder tot Kapitein zijn bevorderd.

Wij meenen hiermede ook in voldoende mate te hebben aangetoond, het gewigt van den genomen maatregel voor de *niet* herplaatste Officieren der Militaire Administratie.

Waar een maatregel werd genomen van zóóveel blijvend gewigt voor een geheel korps Officieren, daar zou men voorzeker mogen verwachten dat de redenen waarom zulks plaats had wel op onomstootelijke wijze in de voorschriften, — welke de positie van den Officier in 't algemeen beheerschen — zijn aangegeven; dáár waar, om 5 Officieren te bevoordeelen — 51 anderen benadeeld moeten worden, moet het regt wel onbetwistbaar aan de zijde van die 5 zijn, en toch, men zal hieronder *'t bewijs vinden van 't omgekeerde*, men zal 't bewijs vinden van de stelling:

«dat de in 1877 plaats gehad hebbende herziening «der rangschikking in de ranglijst voor de Officieren «van Administratie, ten opzichte van 5 Oud Offi- «cieren van Administratie van de Koninklijke Nederl. «Marine, *op geen enkel voorschrift berust, en in strijd «is met de bepalingen van het Koninklijk besluit* — DEN «RAAD VAN STATE GEHOORD — dd. 24 November «1859 No. 69 (Ind. Staatsblad van 1860 No. 26);

«derhalve eene daad is van willekeur waartegen de «bevoegde autoriteiten hadden behooren te waken.»

Zien we, welke artikelen van laatstbedoeld besluit op deze zaak betrekking hebben:

Art. 9 tweede alinea:

«De ouderdom in rang voor de bevordering rekent «van de dagteekening van het besluit der *benoe- «ming*,» enz.

(Verder hier niet van toepassing.)

De in de ranglijst herplaatsten, zijn allen, nà op verzoek bekomen eervol ontslag uit het korps Officieren van administratie der Koninkl. Nederl. Marine, nieuw benoemd tot 2e Luitenant-Kwartiermeester bij het Ned. Ind. Leger; derhalve moet de datum van het besluit *dier benoeming* als ancienneteitsdatum bij dat leger rekenen, voor de bevordering tot 1e Luitenant.

Zóó is dan ook hunne positie aanvankelijk geregeld geweest (referte aan de ranglijst hiervoren) vóór de herplaatsing, toen *die* data als datum van aanstelling tot 2e Luitenant, in de ranglijst vermeld waren.

Reeds uit art. 9 dus blijkt duidelijk, dat er eene onregelmatigheid heeft plaats gehad; maar er is meer:

Art. 20:

«In de openvallende plaatsen bij het korps Offi-
«cieren der Militaire Intendance en der Kwartier-
«meesters kan, behalve door bevordering, in enkele
«gevallen worden voorzien door overplaatsing van
«Officieren van andere korpsen, met of zonder be-
«vordering, doch altijd met instandhouding, zooveel
«mogelijk, van de bepalingen van dit besluit.»

Officieren van administratie der Koninkl. Nederl. Marine, kunnen niet overgeplaatst worden; met «andere korpsen» wordt bedoeld «andere korpsen van het Ned. Ind. Leger» d. i. van de Infanterie, Kavallerie, Artillerie enz.; *er is dan ook tot op den huidigen dag nog nimmer een Officier van administratie der Koninkl. Ned. Marine* OVERGEPLAATST *bij het Ned. Ind. Leger.*

Hun positie mag men dus niet als door overplaatsing verkregen beschouwen om daaruit tot behoud of teruggave van ancienneteit te concluderen.

Art. 26 geeft nog eene bevestiging — indien dit nog

noodig was — van de meening dat met «*andere korpsen*» in art. 20 hiervoren, werkelijk geene andere korpsen dan van het Ned. Ind. Leger bedoeld worden; immers anders zou men in die woorden «*andere korpsen*» ook kunnen begrijpen de korpsen van het *Nederlandsche Leger*, en zou het volgende in art. 26 overbodig zijn.

Art. 26 dan, zegt:

«De Koning behoudt zich voor:

«1°. Enz. (hier niet van toepassing).

«2°. Om Officieren van de landmagt in Neder-
«land, met of zonder bevordering, bij de landmagt
«in Nederlandsch Indië over te plaatsen, onvoor-
«waardelijk of met vrijlating om na het verstrijken
«van een bepaald tijdvak weder bij de landmagt
«in Nederland terug te keeren, dan wel als tijdelijk
«gedetacheerd, en dus op zoodanige voorwaarden,
«als de omstandigheden zullen vorderen, doch altijd
«met instandhouding, zooveel mogelijk, van de
«bepalingen van dit besluit.»

Men ziet het: behalve de in art. 20 aangegevene, kunnen slechts Officieren van de *landmagt* in Nederland — niet van de zeemagt — overgeplaatst worden, *al of niet met bevordering* op zoodanige voorwaarden als de omstandigheden zullen vorderen, doch altijd met instandhouding, *zooveel mogelijk* — dus niet *imperatief* — van de bepalingen van het besluit dd. 24 Nov. 1859 No. 69.

En art. 27.

«Zonder het in art. 26 sub 2 vermelde voorbe-
«houd te beperken tot Officieren in den rang van
«2de Luitenant, wordt daarvan in den regel geen
«gebruik gemaakt ten aanzien van Officieren in
«hoogere rangen dan tot het vervullen van speciale

«dienstbetrekkingen enz.» (verder hier niet van toepassing).

Indien Z. M. zulks noodig oordeelt kunnen derhalve ook Officieren van hooger rang dan die van 2de Luitenant van de Nederlandsche landmagt bij het Ned. Indische leger overgeplaatst worden. — (wij releveren de bepalingen van de artt. 26 en 27, omdat we later daarop moeten terugkomen.)

Tot zoover de bepalingen op de *bevorderingen*.

Zien we of ook in de afdeeling «*van het ontslag*» nog gronden voor het bewijs onzer stelling gevonden worden.

Art. 29.

«Behalve in de gevallen, reeds bij wetten of bij «andere algemeene verordeningen vastgesteld, wordt «de rang van Officier verloren:

«1°. door ontslag uit de dienst, bijaldien hetzelve «niet vergezeld gaat van de toekenning van pen- «sioen of van behoud van aanspraak daarop;

«2°. Enz.» (hier niet van toepassing.)

't Spreekt van zelf dat deze bepaling hier niet *direct* van toepassing is, *indirect* echter wel, doch we behoeven niet ver te zoeken naar eene regtstreeksche bepaling die volkomen met art. 29 overeenstemt; die bepaling vindt men in art. 21 van de wet tot regeling van de bevordering, het ontslag enz. der Militaire Officieren bij de *zeemagt* [vastgesteld den 28 Augustus 1851, en uitgegeven den 12 September 1851, Staatsblad No. 126; gewijzigd 4 September 1853, Staatsblad No. 87; 11 Julij 1855, Staatsblad No. 73 en 6 April 1871, Staatsblad No. 35.]

Dat artikel luidt:

«Behalve in de gevallen reeds bij andere wetten

«vastgesteld, wordt de rang van officier verloren:
«1°. door ontslag uit de dienst;
«2°. tengevolge van het verlies van de hoedanig-
«heid van Nederlander.»

De in de ranglijst vooruitgeschoven Officieren van administratie, zijn op hun verzoek eervol uit Z. M. zeedienst ontslagen; dat ontslag is *niet* vergezeld gegaan van de toekenning van pensioen of van behoud van aanspraak daarop, zij hebben dus volgens den geest van eerstbedoeld en uit krachte van 't laatst aangehaald artikel, den rang van Officier verloren; zij kregen dien rang eerst *op nieuw* bij hunne benoeming tot 2e Luitenant-Kwartiermeester; eilieve op grond van welke bepaling dan toch is aan hen in 1877 eene veel hoogere plaats in de ranglijst gegeven dan die van het besluit hunner benoeming tot 2e Luitenant-Kwartiermeester bij het Nederlandsch Indische leger? Tot hiertoe zoeken we te vergeefs.

Men zoeke gerust verder; in geen enkel der 54 artikelen van het bedoelde Koninklijk besluit is iets te vinden, wat zelfs in de verte doet vermoeden dat de rangschikking volgens het Koninklijk besluit van 21 Maart 1877 No. 10 gegrond zou zijn op eenige bepaling van de:

«Regeling van de bevordering, het ontslag enz.
«van de Europesche Officieren der in Nederlandsch
«Indië aanwezige landmagt (Koninklijk besluit van
«24 November 1859 No. 69) [Indisch Staatsblad
«No. 26 van 1860.]

Wij hebben aangetoond dat die rangschikking integendeel strijdig is met die bepalingen, immers strijdig met de artt. 9, 20, 26, 27 en 29, en hebben hiermede onze stelling van bladz. 15 hiervoren bewezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zooals wij hebben aangetoond is de door ons gewraakte herplaatsing in de ranglijst van vijf Oud-Officieren van Administratie der Koninklijke Nederlandsche Marine, eene daad strijdig met de regelen op de bevordering enz. der Officieren; maar die herplaatsing is bovendien strijdig met het heerschend beginsel van militaire hierarchie en met een regt begrip van krijgstucht, want door die herplaatsing zijn sommige Officieren gesteld in de ranglijst *boven* kameraden welke ouder in rang waren dan zij, zelfs als men van af den datum van aanstelling tot Officier van Administratie der 3de klasse bij de Koninklijke Nederl. Marine wil rekenen.

Een enkel voorbeeld:

De Heer D. J. van Oosterzee werd tot Officier van Administratie 3de klasse bij de Koninklijke Ned. Marine aangesteld den 1 Augustus 1870 en sprong bij de herplaatsing in 1877 o. a. óók over de hoofden der Luitenants A. L. Dijkman en Th. Kleij, welke beiden van 26 Julij 1870 Officier zijn. (1)

Niet alleen dus dat D. en K. door de herplaatsing werden benadeeld in de vooruitzichten op promotie, maar zij zijn daardoor bovendien in de onaangename en tegen de beginselen der krijgstucht strijdige noodzakelijkheid geplaatst van te moeten dienen naast — en zelfs onder

---

(1) De heeren Dijkman en Kleij zijn indertijd overgeplaatst van het Nederlandsche bij het Nederlandsch-Indische Leger, de eerste met bepaling dat hij zou rangschikken onmiddellijk onder den 2den Luitenant-Kwartiermeester M. P. J. G. Brouwer, de laatste in rang en ancienneteit. Noch het een noch het ander is geschied, Dijkman werd niet geplaatst onmiddellijk onder den Heer Brouwer, maar 12 nummers lager; Kleij werd niet volgens zijne ancienneteitsdatum — 26 Julij 1870 — geplaatst, maar eenvoudig als oudste 2de Luitenant op het oogenblik van zijn aankomst in Indië (18 Augustus 1875) d. i. 18 nummers lager.

de bevelen van — Officieren welke vóór 1877 hunne inferieuren waren.

Hun positie is dan ook alles behalve benijdenswaard, en dit te meer *omdat zij wel degelijk regt hebben op hunne ancienneteit van af den datum waarop zij tot Officier werden benoemd.*

Dat regt bestaat voor hen in de op bladz. 17 door ons gereleveerde artikelen 26 en 27 der regeling van de bevordering enz. der Officieren.

Immers volgens *art.* 26 heeft Z. M. de Koning zich het regt voorbehouden, om Officieren van de Landmagt in Nederland met of zonder bevordering bij de Landmagt in Nederlandsch-Indië over te plaatsen, en volgens *art.* 27, wordt dat regt niet tot 2de Luitenants alléén beperkt.

Van dat regt heeft Z. M. dan ook gebruik willen maken o. a. bij de volgende overplaatsingen:

a. van den 2den Luitenant der Infanterie van het Nederlandsche Leger H. W. G. Wilderink als 2den Luitenant-Kwartiermeester bij het leger in Nederlandsch Indië, want bij die overplaatsing is uitdrukkelijk bepaald dat de ancienneteit van dien Officier zal rekenen van 24 Junij 1871; dat is *van af zijne benoeming tot 2den Luitenant in Nederland.*

b. van J. F. A. de Rooij, bij wiens overplaatsing was bepaald dat zijne ancienneteit zou rekenen van 26 Februarij 1870; dat is *van af zijne benoeming tot 2den Luitenant in Nederland.*

c. van A. L. Dijkman, bij wiens overplaatsing bepaald werd, dat hij zou rangschikken onmiddellijk onder den 2den Luitenant-Kwartiermeester M. P. J. G. Brouwer; dat is, onmiddellijk onder een collega, welke met hem op een en denzelfden datum, 26 Julij 1870, *tot 2den Luitenant in Nederland werd benoemd.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bij deze allen — en dit zijn niet de eenige voorbeelden welke wij zouden kunnen aanhalen — is het de onbetwistbaar duidelijke bedoeling, neen méér! *het besliste Koninklijk bevel*, hen *de ancienneteit van af den datum waarop zij tot 2den Luitenant in Nederland werden benoemd te doen behouden.*

En wanneer nu dat bevel is gegeven ten opzichte van Officieren welke van andere wapens of diensten in Nederland bij het korps Kwartiermeesters in Indië werden overgeplaatst — de heeren Wilderink en de Rooij toch waren Luitenants der Infanterie, en de heer Dijkman was Administrateur van kleeding en wapening in Nederland — dan zal het wel geen tegenspraak uitlokken, wanneer beweerd wordt, dat bij overplaatsing van *Luitenants-Kwartiermeester* van het Nederlandsche, als *Luitenants-Kwartiermeester* bij het Indische leger gelijke bedoeling heeft bestaan, welke in de betrekkelijke Koninkl. besluiten alleen is uitgedrukt in de bewoordingen «*in rang en ancienneteit*».

De Indische autoriteiten hebben nimmer gehandeld overeenkomstig die zoo duidelijke bevelen van Z. M. den Koning, zij schijnen zich te beroepen op *art. 6 eerste alinea*, van de Regeling van de bevordering enz. (Koninkl. besluit dd. 24 Nov. 1859 No. 69).

Die alinea luidt:

«In de voordragten tot bevordering worden geen «Officieren opgenomen, die niet in Nederlandsch «Indië aanwezig zijn op den dag waarop de voor- «dragt geschiedt.»

In de eerste plaats zij hierop aangeteekend, dat die bepaling niet imperatief is, want de *tweede alinea* van datzelfde artikel zegt onmiddellijk:

«Deze bepaling is, *even als in de gevallen waar*

«*in de volgende artikelen daarvan is afgeweken*, *niet* «*van toepassing*,» enz. (verder hier niet toepasselijk).

Dus in gevallen waarin, in volgende artikelen van dat besluit, is afgeweken van de bepaling in art. 6 eerste alinea, daar is die bepaling *niet* van toepassing.

Welnu! steeds wanneer Z. M. den Koning van het regt in de artt. 26 en 27 omschreven gebruik maakt, wordt er van art. 6 *eerste alinea* afgeweken, en is die bepaling niet van toepassing; ten onregte dus is het beroep daarop.

Maar bovendien art. 6 *eerste alinea* spreekt van «voordragten tot bevordering», *niet* van ancienneteit; zelfs al zou men slaafs den letter, en niet den geest, van den inhoud van die alinea willen opvolgen, dan nog is er geen redelijk bezwaar te opperen tegen eene toepassing als volgt:

Wanneer van het Nederlandsche bij het Nederlandsch Indische leger in rang en ancienneteit overgeplaatste Officieren door hunne ancienneteitsdatum, reeds vóór zij in Indië werkelijk aangekomen zijn, door ontstane vacature, zouden moeten worden bevorderd, worden zij evenwel in de voordragten tot bevordering in Indië niet begrepen; bij eerste vacature echter nà hunne aankomst in Indië worden zij bevorderd en in hunne ancienneteit hersteld.

Deze uitlegging zou met geen enkele bepaling in strijd zijn, en integendeel de tegen de krijgstucht strijdende, thans bestaande toestanden voorkomen. Is bijv. het volgende feit niet strijdig met de krijgstucht en uit een militair oogpunt niet treurig te noemen? — bijna hadden wij belagchelijk geschreven, doch de zaak is te ernstig — men oordeele:

Twee onderofficieren doen gelijktijdig in 't begin van 1870 examen voor den rang van 2den Luitenant-Kwartiermeester bij het Leger in Nederland, wij zullen hen

A en B noemen — 't feit echter bestaat — *A* voldoet en wordt op 26 April 1870 aangesteld tot 2den Luitenant-Kwartiermeester.

B voldoet niet.

Tengevolge van de tijdsomstandigheden *in* 1870 wordt *B*, — e. m. a. welke niet voldaan hadden, — op 26 Julij 1870 toch aangesteld tot 2den Luitenant-Kwartiermeester, onder voorwaarde evenwel, van aan een nader examen te moeten voldoen.

Aan die voorwaarde voldoet B, ongeveer een jaar later, — en hij wordt nu als Officier gehandhaafd met ancienneteit zijner oorspronkelijke aanstelling, dat is: 26 Julij 1870, hij is dus in elk opzicht jonger in rang als A die op 26 April te voren was benoemd.

Doch wat gebeurt: Beiden worden overgeplaatst in rang en ancienneteit bij het Indisch leger; B echter vroeger dan A, en juist zóó, dat B tot 1sten Luitenant werd bevorderd vóór dat A in Indië aankwam; door de o. i. verkeerde toepassing van art. 6 eerste alinea, hiervoren meermalen bedoeld, wordt B door de Indische autoriteiten gehandhaafd in de ranglijst *boven A;* ware eenvoudig Z. M. besluiten waarbij eerst B en daarna A in rang en ancienneteit overgeplaatst werden opgevolgd, dan zou A zooals 't behoorde boven B zijn gekomen; thans echter zal A, *die door zijn examen heeft bewezen boven B te behooren*, ter goeder tijd de bevelen moeten opvolgen van dezen laatste.

Men zal ons toe kunnen voegen dat, hoewel niet volkomen gelijke, toch gelijksoortige toestanden ook elders in 't leger in Nederl. Indië voorkomen; toegestemd: maar als die toestanden zijn ontstaan ten gevolge van wettige voorschriften dan is het de pligt van elk militair zich

PERPUSTAKAAN NASIONAL

daarin te voegen; zijn die toestanden echter ontstaan door willekeurige handelingen, door, met de bepalingen, welke de positie van den Officier in 't algemeen beheerschen, strijdige beginselen, dan heeft elk Officier het regt daartegen te protesteren.

Wij protesteren bij deze:

1°. tegen de in 1877 toegestane herplaatsing in de ranglijst der Officieren van administratie van de Landmagt in Nederl. Indië, van eenige Oud-Officieren van Administratie der Koninkl. Nederl. Marine, en

2°. tegen het onthouden der ancienneteit van af den datum van aanstelling tot Officier, aan alle Officieren van het Korps der Militaire Administratie in Ned. Indië, welke in rang en ancienneteit, — of met besliste aanduiding van den ancienneteitsdatum, van het Nederlandsche bij het Nederlandsch-Indische leger zijn overgeplaatst.

Wij protesteren tegen de reeds zoo dikwijls in deze bladzijden aangeduide vooruitplaatsing in de ranglijst, om al de hiervoren reeds opgesomde redenen, maar ook, omdat die maatregel reeds zich zelve heeft veroordeeld, want wat men aan 5 Oud-officieren van de Marine — Soetbrood Piccard, Jautze, Vermeer, van Oosterzee en Kits van Heijningen heeft gegeven, heeft men aan andere — *ook* Oud-officieren van de Marine, Kroeze, van de Ven, de Sauvage, Bezemer en anderen, onthouden;

Dat geven aan enkele, onthouden aan andere Officieren, *die onder volkomen gelijke omstandigheden verkeeren*, van eene hoogere plaats in de ranglijst, dan die welke volgens de voorschriften is aangewezen, is een meten met twee maten, waarvan de eerste maat den wettigen ijkstempel mist en derhalve is eene onwettige maat.

In het dagelijksch leven heeft voorzeker een ieder het regt om waren, welke hij heeft gekocht, doch hem met eene onwettige maat zijn toegemeten, te weigeren en hij neemt dan eenvoudig de *verlangde* waren, dáár waar met wettige maat wordt gemeten; in zeker opzigt heeft elk Officier *die bewijzen kan* dat de aanspraken op bevordering hem met onwettige maat worden toegemeten dat regt ook, d. w. z. hij kan eenvoudig zijn eervol ontslag vragen; maar dan kan hij de verlangde waren, — d. i. zijne wettige aanspraken op bevordering — *niet* elders verkrijgen, dan staat hij dáár buiten betrekking, door opleiding en leeftijd meest altijd, vrij wel ongeschikt om, dadelijk althans, weêr zijn brood te verdienen, niet zelden in het bezit van een meer of min talrijk gezin.

Dien weg kan dus, in 't algemeen gesproken, de verongelijkte Officier niet inslaan; maar dat behoeft God lof ook niet, want in hetzelfde Koninklijk Besluit, waarin de bevordering, het ontslag enz. der Europesche Officieren van de in Nederlandsch Indië aanwezige landmagt wordt geregeld, is een artikel 'twelk in dergelijke gevallen voorziet, dat artikel — art. 53 — luidt als volgt:

Art. 53. «Wanneer Officieren, dienende of gediend hebbende bij de landmagt in Nederlandsch Indie, «bezwaren inbrengen over het niet of niet behoorlijk toepassen op hen in Nederlandsch-Indië, van «de in dit Besluit vervatte bepalingen, en die bezwaren gegrond bevonden worden, behoudt de «Koning zich voor, bij een met redenen omkleed «besluit daarin te voorzien, in overeenstemming «met de in dit Besluit gestelde regelen.»

Er is dus in voorzien, en het kan niet anders dan verwondering baren, wanneer men, wetende dat reeds her-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

haaldelijk bezwaarschriften zijn ingebragt, toch de autoriteiten tot op heden ziet vasthouden aan de onwettige toestanden, hoewel dan ook niet in 't verkeerde spoor wordt voortgegaan, d. i. hoewel men nà 1877 niet weder, de nâ dien tijd tot 2den Luitenant-Kwartiermeester bij het Nederl. Indische leger benoemde Oud-Officieren van Administratie van de Koninkl. Nederl. Marine in de ranglijst van het Indische leger heeft herplaatst.

De tegenwoordig aan het bestuur zijnde autoriteiten geven, door het aan de *nà* 1877 benoemde Officieren hierboven bedoeld, onthouden van wat men aan de *vóór* 1877 benoemden heeft gegeven, duidelijk blijk, dat zij den *in* 1877 genomen maatregel *niet goedkeuren*, doch schijnen er tegen op te zien het kwaad met wortel en tak uit te roeijen, dat is, het zoo gemakkelijk te motiveren voorstel te doen, tot intrekking van het Koninklijk besluit van 21 Maart 1877 No. 10, en de volledige uitvoering te gelasten van de verschillende Koninklijke besluiten, waarbij Officieren van de landmagt in Nederland, als Luitenant-Kwartiermeester bij het leger in Indië werden overgeplaatst.

Toch zijn die autoriteiten niet alléén volkomen geregtigd het niet goed gedane ongedaan te maken en dat, wat blijkens de voorschriften nog geschieden moet, te doen plaats hebben, maar zij zijn dat ook naar onze bescheiden meening ten zeerste verpligt.

Wanneer de tegenwoordige Minister van Koloniën, Z. E. Baron van Goltstein bewijzen kan, *en dit kan Z. E. zeer gemakkelijk*, dat een zijner voorgangers — de Heer Alting Mees, — een besluit heeft geprovoceerd, strijdig met de — *kracht van wet hebbende* — bepalingen vervat in de artt. 9, 20, 26, 27 en 29 van het Koninklijk be-

sluit van 24 November 1859, No. 69 (Indisch Staatsblad No. 26 van 1860) dan, gelooven wij, bestaat de verpligting, de begane fout ongedaan te maken.

En dit kan zonder bezwaren geschieden door de intrekking voor te stellen van bovenbedoeld besluit van 21 Maart 1877, No. 10, en te bepalen dat de Officieren die tengevolge van de bepalingen van dat besluit bereids tot hoogere rangen zijn bevorderd, (en dit zijn zij allen op één na) in die rangen zullen gehandhaafd blijven, doch geen promotie kunnen maken vóór dat zij, tengevolge der successievelijk plaats te hebben bevorderingen weder de plaatsen in de ranglijst zullen innemen, waarop zij *vóór* het besluit van 21 Maart 1877, No. 10, stonden.

Evenzeer rust n. h. v. op den tegenwoordigen Minister van Koloniën de verpligting om te vorderen dat aan de van het Nederlandsche als Luitenant-Kwartiermeester bij het Indische leger overgeplaatste Officieren bij wier overplaatsing door Z. M. duidelijk was gelast van af welken datum hunne ancienneteit moest rekenen, en aan hen die in rang-en-ancienneteit werden overgeplaatst, de ancienneteit van af dat zij tot 2den Luitenant werden benoemd, worde toegekend.

Ook dit heeft geen bezwaar in de praktijk, wanneer slechts bepaald wordt, dat de Officieren die diêntengevolge reeds tot hoogere rangen hadden moeten bevorderd zijn, in volgorde hunner ancienneteit als 2den Luitenant, bij te ontstane vacatures bevorderd zullen worden en nà die bevordering in den nieuwen rang zullen plaats nemen, volgens de data waarop zij tot 2den Luitenant werden aangesteld.

Er bestaat trouwens een antecedent van dezen aard in de positie van den Kapitein-Kwartiermeester M. P. J. G.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Brouwer, bij wiens bevordering tot 1e Luitenant, de rangschikking van af 26 Julij 1870, d. i. van af zijne aanstelling tot 2den Luitenant-Kwartiermeester in Nederland, is gelast.

Hier is derhalve art. 6 eerste alinea juist zóó toegepast als door ons op bladz. 23 hiervoren werd aangegeven en hebben we het volste regt te vragen, waarom wordt aan Dijkman, Kleij, Wilderink en anderen onthouden wat aan Brouwer is gegeven?

Wij noemden alleen den Minister van Koloniën, als verantwoordelijk persoon omdat wij gedachtig zijn aan art. 53 van de Grondwet, luidende: «de Koning is onschendbaar — de Ministers zijn verantwoordelijk.»

Voor de wet rust dan ook de verantwoordelijkheid voor het Koninkl. besluit van 21 Maart 1877, No. 10, op de schouders van den toenmaligen Minister Alting Mees.

Voor de Regtbank der publieke opinie echter, zijn *ook* verantwoordelijk:

de toenmalige Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien Jhr. F. E. M. van Alphen.

» » Chef van het bureau Militaire Zaken aan dat departement, de Oud Luitenant Kolonel van het Indische Leger, Referendaris H. C. Staring.

» » Gouverneur Generaal van Ned. Indië Z. Exc. van L'ansberge.

» » Leger-Kommandant Z. E. den Luit. Generaal de Neve, en

» » Hoofd-Intendant, den Kolonel C. P. J. Ockerse, en de laatste inzonderheid, omdat Zijn Hoog Edel Gestr. als Korps Chef nimmer een

zóózeer met de bepalingen strijdige maatregel, waardoor 51 Officieren van het Korps aan welks hoofd hij stond, ten onregte werden benadeeld om 5 anderen ten onregte te bevoordeelen, had mogen voorstellen.

Wee! het korps Officieren aan welks hoofd een Chef staat, die de belangen van zijn korps zóó begrijpt, zoo hunne regten behartigt.

En hiermede hebben wij ons pleidooi volbragt. Volledigheidshalve doen we hier nog als «*Aanhangsel*» volgen afschriften van door ons te dezer zake ingediende rekesten en de daarop ontvangen beschikkingen.

Met vertrouwen wachten wij de uitspraak over de regtvaardigheid en wettigheid van de zaak welke wij bepleit hebben, van U af, regtbank der publieke opinie.

Onder de talrijke Hoofd- en verdere Officieren zoo van 't Nederlandsche als van 't Nederlandsch Indische Leger, welke wij over den maatregel van 't Koninklijk besluit dd. 21 Maart 1877 No. 10 spraken, was er tot heden niet één die dien maatregel niet afkeurde; allen, — zonder ééne uitzondering zelfs — noemden die herplaatsing in de ranglijst van de Oud Marine Officieren eene onbillijkheid, strijdig met de Regeling van de bevordering, het ontslag enz. der Officieren.

Met vertrouwen, wij herhalen het, zenden wij dit ons eerste pleidooi de wereld in, en mogt er al tegenspraak noodig geoordeeld worden, wij verzoeken dat men dan even als wij openlijk en met bekendstelling van naam optrede, daar wij ongaarne zouden strijden met ons onbekende magten.

Aan U, Critiek! magtige der aarde! vragen wij, wil

medelijden met ons hebben? bedenk dat wij geen schrijvers van professie zijn; wij denken er zelfs niet aan ooit op dat terrein onze sporen te verdienen.

Wij hebben *alleen* geschreven om alsnog herstel van grieven te erlangen; de aangeduide afwijkingen van de voorschriften toch, hebben ons in onze carrière enorm benadeeld; men bedenke dat wij volgens onze ancienneteit als Officier reeds langer dan een jaar Kapitein behoorden te zijn, immers in de ranglijst boven den Kapitein-Kwartiermeester D. J. van Oosterzee moesten staan.

Men houde verder rekening met het nadeel dat wij — indien de bestaande toestand gehandhaafd bleef — nog zouden lijden, en dan voorzeker zal het gewigt van die benadeeling den hardvochtigsten criticus tot eene zachte en welwillende teregtwijzing stemmen voor de vele fouten welke dit geschrift als zoodanig ontsieren;

Dan ook, dit bidden wij, zullen de autoriteiten welke op deze zaak invloed kunnen uitoefenen — en onder dezen in de eerste plaats Z. E. den Minister van Kolonien en de Leden van de beide Kamers der Staten-Generaal, — dien invloed wel willen aanwenden om het geleden onregt te doen herstellen, en dit niet alleen in het belang van ons en onze lotgenooten, maar ook en vooral om het gebod te doen naleven:

«Gehoorzaamheid aan de wetten.»

's Gravenhage, September 1881.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

AANHANGSEL.

---

a. REKEST AAN Z. E. DEN GOUV. GENERAAL.

—

Aan
Zijne Excellentie den Gouverneur
Generaal van Nederlandsch Indië

Geeft eerbiedig te kennen TH. KLEY, 1e Luitenant Kwartiermeester bij het Ned. Ind. Leger,

dat hij, in een der Indische dagbladen (*Javabode* van den 1sten Februarij jl. No. 27) het volgende berigt heeft gelezen:

«Men deelt ons mede, dat van regeeringswege aan 't «Opperbestuur 't voorstel is onderworpen, om alle Officieren «van administratie, die vroeger bij de Marine hebben ge«diend, hun ancienneteit terug te geven.»

dat hij, bij Koninkl. besl. dd. 26 Julij 1870 No. 22, is benoemd tot 2den Luitenant der Administratie bij het *Nederlandsche Leger* en sedert als *Officier van administratie* onafgebroken heeft gediend;

dat hij, bij Koninkl. besluit dd. 21 Mei 1875, No. 26 *in rang en ancienneteit* is overgeplaatst bij het Ned. Ind. Leger, doch in de ranglijst is geplaatst onmiddellijk *onder* den 1sten Luitenant-Kwartiermeester J. H. C. Vermeer, welke blijkens die ranglijst ruim 2 jaren en 8 maanden nà adressant tot Officier is bevorderd;

dat hij, bekend zijnde met den inhoud van de Algemeene Order voor het Ind. leger No. 2 punt 6 van 1843, er nimmer aan zou gedacht hebben zijn ancienneteit van af 26 Julij 1870 terug te verzoeken, doch bijaldien van het bepaalde bij die algemeene order werd afgeweken ten behoeve van Officieren van administratie herkomstig van de Marine, hij, adressant, met bescheidenheid vermeent zich te kunnen vleijen in gelijke gunst te mogen deelen, omdat hij vroeger bij het leger in Nederland circa 5 jaren als Officier van administratie heeft gediend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Redenen waarom adressant Uwer Excellentie eerbiedig verzoekt om: «bijaldien werkelijk door de regeering aan «het Opperbestuur een voorstel is ingediend, als in het «hiervoren aangehaald courantberigt wordt bedoeld, ook «hem adressant in gelijk voorrecht te doen deelen, waar«door hij, ingeval van gunstige beslissing, in de ranglijst «der Officieren van administratie van het Nederlandsch «Indische leger zou herplaatst worden onmiddellijk *boven* «den 1sten Luitenant-Kwartiermeester H. C. W. Kogenschot.

Kotta Radja, 't Welk doende,
10 Februarij 1877. (*get.*) KLEY.

---

b. BESCHIKKING OP *a*

—

No. 28.

EXTRACT uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Buitenzorg, den 2 Junij 1877.

Gelezen:

1o. het rekest, gedagteekend Kotta Radja (Atjeh) 10 Februarij 1877 van den Luitenant Kwartiermeester bij de militaire administratie Th. Kley, houdende verzoek om bijaldien aan de Officieren der militaire administratie afkomstig van de Koninklijke Nederlandsche Marine, hunne ancienneteit mogt worden terug gegeven, hem in dezelfde gunst te doen deelen.

2o. Enz. Is goedgevonden en verstaan:

Aan den adressant te kennen te geven dat zijn verzoek voor inwilliging niet vatbaar is.

Extract dezes zal worden verleend aan den adressant tot informatie.

Accordeert met voors. Register,
De Gouvernements-Secretaris
(*get.*) PANNEKOEK.

Aan
den Heer TH. KLEY,
1e Luitenant-Kwartiermeester bij
de Militaire Administratie.

c. EERSTE REKEST AAN
Z. M. DEN KONING.

—

Aan
Zijne Majesteit den Koning, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Geeft met den meesten eerbied te kennen THOMAS KLEY, 1e Luitenant-Kwartiermeester bij het leger in Nederlandsch-Indië, met verlof in Nederland:

dat hij bij besluit van Uwe Majesteit dd. 26 *Julij* 1870 tot 2e Luitenant bij de Militaire Administratie van het *Nederlandsche leger* werd aangesteld en bij besluit, dd. 21 *Mei* 1875, door Uwe Majesteit «*in rang en ancienneteit*» werd overgeplaatst bij het *leger in Oost-Indië;*

dat hij *Java bereikte* den 18en *Augustus* 1875;

dat hij, overeenkomstig het bepaalde bij art. 6 van Uwer Majesteits besluit dd. 24 November 1859, No. 69 (Ind. Staatsblad 1860, No. 26) eerst nà den datum van aankomst in Indië in de voordragten tot bevordering kunnende worden opgenomen, bij Gouv. besluit, dd. 28 *Augustus* 1875 werd bevorderd tot 1e Luitenant-Kwartiermeester, als zoodanig in de ranglijst werd geplaatst *als de jongste*, daardoor *achttien* ranggenooten welke *jonger Officier* waren dan adressant *boven* hem in de ranglijst bleven en hij derhalve *zijne ancienneteit verloor;* zijnde hij sedert niet herplaatst;

dat echter thans, *veel hooger dan adressant in de ranglijst voorkomt*, de 1e Luitenant-Kwartiermeester D. J. van Oosterzee, die den 28 *Augustus* 1875, *bij des adressants bevordering tot* 1e *Luitenant* nog 2e Luitenant was, *als zoodanig* 11 *plaatsen onder adressant stond* en ook *feitelijk jonger Officier is dan adressant;*

dat reeds sedert 14 Januarij 1879 tot *Kapitein-Kwartiermeester* werd bevorderd de heer Kits van Heijningen die op meergemelden datum van 28 *Augustus* 1875, *eveneens nog* 2e *Luitenant was* en *toen* 20 *plaatsen onder adressant stond;* de heer Kits van Heijningen echter, is feitelijk *ouder* Officier dan adressant;

dat de herplaatsing in de ranglijst van den heer van Oosterzee *en anderen, geheel anders is geregeld* dan de plaatsing in die ranglijst van adressant, 't zij adressant vergund dit verschil door een voorbeeld eerbiedig aan te toonen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

a. *Regeling* van Oosterzee.

De Luitenants van Oosterzee, Vermeer en Jautze dienden vroeger allen, als Officier van Administratie 3e klasse *bij de Koninklijke Nederlandsche Marine*, en werden tot 2e Luitenant-Kwartiermeester bij het Indisch leger *benoemd* als volgt:

Jautze,	den 1en	Maart	1873.
Vermeer,	» »	April	»
van Oosterzee,	» »	December	»

Zij kwamen in Indië aan:

Jautze,	den 24	Junij	1873.
Vermeer,	» »	»	»
van Oosterzee,	» 8	April	1874,

en werden in *deze laatste* volgorde, met *de vóór laatstgenoemde data* als ancienneteit, in de ranglijst der Officieren van Administratie van het Nederlandsch-Indische leger opgenomen.

In 1877 heeft het Uwe Majesteit behaagd, genoemde — en andere — Luitenants-Kwartiermeester, herkomstig van de Koninklijke Nederlandsche Marine, *te doen herplaatsen in de ranglijst*, en werd alstoen, de rangschikking van de meergenoemde drie Officieren, onderling beschouwd:

van Oosterzee,
Vermeer,
Jautze.

De heer van Oosterzee kwam derhalve *boven andere van hetzelfde korps als hij herkomstige Officieren, die vóór hem tot Officier van het Indisch leger werden benoemd* en ook *voor hem in Indië feitelijk dienden om dat hij ouder Officier was dan zij, bij het korps van herkomst*, en *herkreeg als ancienneteitsdatum dien*, waarop hij tot Officier van Administratie 3e klasse (*2e Luitenant*) *bij het korps van herkomst was aangesteld.*

b. *Regeling adressant.*

De Luitenants-Kwartiermeester Th. Kley en A. P. Kuipers dienden vroeger beiden *bij het Nederlandsche leger als 2e Luitenant bij de Militaire Administratie*, en werden tot dien rang benoemd als volgt:

Kleij,	den 26	Julij	1870.
Kuipers,	» 25	Januarij	1873.

Zij werden bij het leger in Nederlandsch-Indië overgeplaatst als volgt:

Kuipers,	den 29	Julij	1873.
Kleij,	» 21	Mei	1875.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zij kwamen in Indië aan als volgt:

Kuipers, den 6 November 1873.
Kleij, » 18 Augustus 1875.

Werden *in deze laatste volgorde* in de ranglijst der Officieren van Administratie van het Nederlandsch Indische leger opgenomen, en zijn — onderling beschouwd — *in die volgorde blijven staan.*

Adressant bleef derhalve ONDER *eenen anderen van hetzelfde korps herkomstigen Officier, die vóór hem bij het Indische leger was overgeplaatst en ook vóór hem in Indië feitelijk diende, niettegenstaande* adressant *ouder Officier was dan die andere* bij het korps van herkomst en *herkreeg niet*, als ancienneteitsdatum *dien* waarop hij tot 2e *Luitenant bij het korps van herkomst was aangesteld.*

Door dit verschil in behandeling staat de heer van Oosterzee op dit oogenblik *No.* 3 voor de bevordering tot den Kapiteinsrang en adressant op *No.* 19, terwijl toch de heer van Oosterzee, *en de verdere onder hem in de ranglijst volgende* 1e *Luitenants-Kwartiermeester* (uitgezonderd A. L. Dijkman) *jonger Officier zijn dan adressant.*

Redenen, waarom adressant met den meesten eerbied zich veroorlooft, Uwe Majesteit met het oog op art. 53 van Hoogstdeszelfs vorenvermeld besluit van 24 *November* 1859, *No.* 69 te verzoeken:

«ten opzigte van adressant wel zoodanig besluit te willen «nemen als Uwe Majesteit billijk zal achten om zijne «grieven tegen zijne plaatsing in de ranglijst der Officieren «van Administratie van het Nederlandsch-Indische leger, «ten opzichte van de plaats welke door zijnen jongeren «ranggenoot D. J. van Oosterzee daarin wordt inge«nomen, weg te nemen.»

't Welk doende

(*Get.*) KLEIJ.

's Gravenhage, 24 Augustus 1880.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

d. TWEEDE REKEST AAN
Z. M. DEN KONING.

—

Aan
Zijne Majesteit den Koning, Prins van Oranje Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz. enz. enz.

Geeft met den diepsten eerbied te kennen:

THOMAS KLEY, 1ste Luitenant-Kwartiermeester bij het leger in Nederl. Indië, met verlof in Nederland;

dat hij op den 24 Augustus des vorigen jaars zich eerbiedig tot Uwe Majesteit heeft gewend met een rekest waarin adressant op daarin uiteengezette gronden verzoekt, de grieven weg te nemen, welke bij adressant bestaan tegen zijne plaatsing in de ranglijst der Officieren van Administratie van het Nederlandsch-Indische leger, van welk rekest een afschrift hiernevens met den meesten eerbied wordt aangeboden.

dat sedert het indienen van bedoeld rekest — nu ruim acht maanden geleden — in Indië tot Kapiteins Kwartiermeester zijn bevorderd: de 1ste Luitenants Kwartiermeester

M. P. J. G. Brouwer
D. J. van Oosterzee, en
H. C. W. Kogenschot, van welke bevorderden,

volgens Javasche Cour. No. 17, 1 Maart jl.

alleen de heer Brouwer even oud Officier is als adressant nl. van 26 Julij 1870, doch de anderen, beiden jonger Officier zijn, namelijk van Oosterzee, aangesteld tot Officier van Administratie 3de klasse bij de Koninkl. Nederl. Marine den 1 Augustus 1870, — Kogenschot aangesteld tot 2de Luitenant-Kwartiermeester bij het Nederlandsch Indische leger den 28 Augustus 1870;

dat derhalve door de bevordering dier beide jongeren, adressant feitelijk is gepasseerd, en zulks niettegenstaande door Uwe Majesteit is goedgekeurd het aan adressant, bij besluit van den Gouverneur Generaal van Ned. Indië dd. 29 Junij 1879 No. 34 verleende behoud van aanspraak op bevordering gedurende adressants verlof buiten Indië;

dat, nog afgescheiden van het gemis, — sedert 31 Augustus 1880 — van den kapiteinsrang, adressant een zeer groot geldelijk nadeel ondervindt, daar hij immers, indien hij op tijd — d. i. tegelijk met den heer Brouwer — tot Kapitein Kwartiermeester bevorderd ware geworden, van en met de maand September A. P. in het genot zou gesteld zijn

PERPUSTAKAAN NASIONAL

van een verlofstractement naar rede van f 2300 's jaars, terwijl hij thans slechts naar reden van f 1250 's jaars verlofstractement geniet;

dat door adressant bovendien f 25 's maands te min is genoten over al de maanden, verloopen tusschen het tijdstip, waarop de heer H. C. W. Kogenschot in het genot is getreden van het tractement, verbonden aan den rang van 1ste Luitenant Kwartiermeester — *oudste helft* ('t welk in de eerste maanden van 1876 heeft plaats gehad en dat, waarop aan adressant bedoeld tractement is toegekend (September 1878);

dat adressant tot op heden geene beslissing op het in deze meerbedoeld rekest dd. 24 Augustus 1880 mogt ontvangen, doch uit een couranten-berigt — waarvan hij eerbiedig een afschrift hiernevens doet gaan — mag afleiden, dat op 29 December A. P. dat rekest reeds lang in Indië in behandeling was;

Redenen waarom adressant met den diepsten eerbied verzoekt:

dat het Uwe Majesteit moge behagen, de indiening der welligt door Uwe Majesteit aan de Indische autoriteiten gevraagde adviezen in zake adressants rekest dd. 24 Augustus 1880, te doen bepoedigen, opdat adressant niet langer verstoken blijve van den hem volgens ancienneteit reeds sedert 31 Augustus 1880 toekomenden rang van Kapitein Kwartiermeester.

't Welk doende

'sGravenhage, 26 April 1881. (*get.*) KLEY.

---

c. BIJLAGE VAN *d.*

Bataviasch Handelsblad, *Woensdag* 29 *December* 1880.
No. 66. Maileditie pag. No. 1235.

Sedert geruimen tijd bestaat er bij het korps der Militaire Administratie de grootste willekeur bij het overplaatsen van Officieren van andere wapens of diensten bij eerstgenoemde.

Vooral officieren afkomstig van de Marine, werden merkbaar boven anderen voorgetrokken, hetgeen een groote grief voor velen was en tot tal van reclames aanleiding gaf.

Het legerbestuur zal, naar wij vernemen, aan deze onbillijkheid een einde maken, daar men bij het Militair departement bezig is aan eene nieuwe ranglijst, waarbij ieder Officier gerangschikt wordt volgens den datum van aanstelling tot Officier onverschillig van welk wapen of dienst hij afkomstig is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

f. BESCHIKKING
OP *c* EN *d*.

—

Ministerie van
Koloniën.

—

Letter C., No. 47.

De Minister van Koloniën.

Gelezen enz.

En alsnu krachtens Koninklijk kabinets rescript van 27 Augustus 1881, No. 6 beschikkende op het verzoekschrift, gedagteekend 24 Augustus 1880, waarbij de 1e Luitenant-Kwartiermeester Th. Kley, herziening vraagt van zijne plaatsing in de ranglijst der Officieren van de Militaire Administratie bij het leger in *Ned.-Indië*.

Gelet enz.

Heeft goedgevonden:

1o. den adressant bij uittreksel dezer te doen kennen, dat zijn verzoek niet vatbaar is voor inwilliging:

2o. te enz.

's Gravenhage, den 30 Augustus 1881.

De Minister voornoemd:
(*get.*) W. VAN GOLTSTEIN.

Aan
den Heer TH. KLEY,
1ste Luitenant Kwartiermeester
van het Indisch Leger
te 's Gravenhage.

---

g. REKEST AAN Z. E. DEN
MINISTER VAN KOLONIEN.

—

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Kolonien.

Geeft met den meesten eerbied te kennen:

TH. KLEY, 1ste Luitenant-kwartiermeester bij het Nederlandsch-Indisch leger, met verlof in Nederland;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dat hij, bij Uwer Excellenties dispositie van den 30sten Augustus jl. litt. C No. 47, eene afwijzende beschikking heeft ontvangen, op zijne indertijd aan Z. M. den Koning en aan Uwe Excellentie ingediende verzoekschriften, waarin hij herstel verzocht van de grieven welke bij hem bestaan tegen zijne plaatsing in de ranglijst der officieren;

dat bij adressant de onwrikbare overtuiging bestaat, en hij die overtuiging met wettige bewijzen kan staven, dat de bepalingen van het Koninklijk besluit — den Raad van State gehoord — dd. 24 November 1859 No. 69 (Ind. Staatsblad No. 26 van 1860) op hem in Indië niet behoorlijk zijn toegepast;

dat adressant daarom eene volledige aantooning van zijne grieven heeft zamengesteld en hij daarbij tevens een middel tot redres — zooals dat naar 's adressants bescheiden meening zou kunnen geschieden — heeft omschreven;

dat hij, na het ontvangen der hierboven bedoelde afwijzende beschikking, vermeende niet op nieuw te kunnen rekestreren met hoop op beter succes en daarom voor de uiteenzetting zijner grieven, enz. den brochurevorm heeft gekozen en die brochure bestemd is om aan de Volksvertegenwoordiging aangeboden — en algemeen verspreid — te worden, ten einde langs dien weg alsnog herstel van grieven te erlangen en ook om een bewijs te meer te leveren voor de noodzakelijkheid eener regeling van de positie der Indische Officieren bij de wet;

dat bij echter na rijp beraad, alvorens tot de uitgave dier brochure over te gaan, zich nogmaals tot Uwe Excellentie wendt, met het doel Haar te overtuigen van de gegrondheid zijner grieven en van de mogelijkheid van het redres;

Redenen waarom adressant, ter bereiking van dat doel Uwer Excellentie eerbiedig verzoekt:

1o. kennis te willen nemen van den inhoud der eerbiedig aangeboden wordende brochure getiteld «Gehoorzaamheid aan de Wetten,» en

2o. daarna alsnog Uwer Excellenties medewerking te willen verleenen tot herstel van 's adressants grieven tegen zijne plaatsing in de ranglijst der Officieren van de Militaire Administratie van het Nederlandsch Indisch leger.

't Welk doende,

's Gravenhage, 14 October 1881. (*get.*) KLEY.

h. NADER REKEST AAN Z. E. DEN MINISTER VAN KOLONIEN

—

Aan
Zijne Excellentie den Minister
van Koloniën.

Geeft met den meesten eerbied te kennen:

TH. KLEY, 1ste Luitenant-kwartiermeester bij het Nederlandsch Indisch leger, met verlof in Nederland;

dat zijn verlof expireert ultimo Junij a. s. en hij derhalve *uiterlijk* begin Mei naar Indië moet vertrekken;

dat om die reden het onvermijdelijk noodzakelijk is dat de zaak, uiteengezet in de door adressant geschreven brochure «*Gehoorzaamheid aan de wetten*» — Uwe Excellentie eerbiedig aangeboden bij rekest dd. 14 October jl. — nog in *deze zitting* van de Tweede Kamer der Staten-Generaal bekend worde, opdat adressant in staat zij om dáár, waar zulks verlangd mogt worden of waar adressant dit, in 't belang der zaak welke hij voorstaat, mogt noodig oordeelen, persoonlijk alle toelichtingen en ophelderingen te geven;

dat adressants laatste adres aan Uwe Excellentie, door hem persoonlijk op Hare audiëntie van 14 October jl. is aangeboden, doch daarop tot heden nog geene dispositie is ontvangen;

dat hij daarom, *door de omstandigheden genoodzaakt*, moet overgaan tot aanbieding aan de volksvertegenwoordiging en tot algemeene verspreiding, van de hierboven bedoelde brochure, en zulks *zeer tot zijn leedwezen*, *vóór* dat hij van Uwe Excellentie antwoord op zijn meergenoemd rekest, dd. 14 October jl. zal hebben ontvangen;

dat, hij herhaalt het met al den ernst die in hem is, hij *zeer tot zijn leedwezen* er toe overgaat gebruik te maken van het grondwettig regt van petitionnement en vrijheid van drukpers *omdat hij begrijpt en gevoelt*, *Excellentie!* dat geen officier van dat regt behoort gebruik te maken dan in *werkelijke noodzakelijkheid*; maar die werkelijke noodzakelijkheid *bestaat in dit geval zeker*; met langer dralen zou adressant niet verantwoord zijn, noch voor zich zelven, noch voor zijn gezin, dat met hem dupe is, daar hij nu reeds vijftien maanden geleden tot Kapitein-kwartiermeester had moeten bevorderd zijn, en derhalve op *f* 1312,50 (eenduizend-driehonderd-twaalf gulden en vijftig cents) méér

verlofstractement aanspraak mogt maken, dan hij over dat tijdvak zal hebben genoten.

Redenen waarom adressant met eerbiedige referte tot reeds door hem ter zake ingediende rekesten, Uwe Excellentie smeekt:

«om afdoening der nu reeds sedert 1877 hangende zaak, door «welke afdoening welligt een beroep op de volksvertegenwoordiging «alsnog overbodig kon worden.

't Welk doende

(*get.*) KLEY.

's Gravenhage, den 22 November 1881.

PERPUSTAKAAN NASIONAL